

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Harsányi Előd ügyvéd által képviselt felperesnek a Fővárosi és Pest Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal alperes ellen minőségvédelmi bírság tárgyában hozott közigazgatási határozatok felülvizsgálata iránt indult perében a Pest Megyei Bíróság 2007. július 2. napján kelt 5.K.26.758/2006/29. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 30. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Pest Megyei Bíróság 5.K.26.758/2006/29. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a Legfelsőbb Bíróság a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 10.000 /tízezer/ forint felülvizsgálati eljárási költséget, továbbá az államnak - külön felhívásra - 36.000 /harminchatezer/ forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes által üzemeltetett üzletben a Pest Megyei Állategészségügyi és Élelmiszerellenőrző Állomás Kerületi Főállatorvosa 2005. december 1-jén ellenőrzést tartott, amelyről jegyzőkönyv felvételére került sor.

Az ellenőrzést végző hatósági személyek 2005. december 2-án a Főállatorvosi Hivatalban a jegyzőkönyvet kiegészítették.

A Pest Megyei Állategészségügyi és Élelmiszerellenőrző Állomás a K-13/12145/2005. számú határozatával a felperes által üzemeltetett üzletben megtartott ellenőrzés során a jegyzőkönyvben felsorolt, kifogásolt termékeket fogyasztásra alkalmatlannak minősítette, lefoglalta, és elrendelte annak ártalmatlanítását.

Az ellenőrzés megállapításai alapján az első fokon eljáró hatóság a 2005. december 27. napján kelt R.2511-13-21-2/2005. számú határozatával a felperessel szemben 50.000 Ft minőségvédelmi bírságot szabott ki.

A határozat indokolásában az ellenőrzési jegyzőkönyv 7. pontjában kifogásolt termék - dobozban tárolt zsír - vonatkozásában tartalmazta, hogy a fogyasztó valóságghű tájékoztatását veszélyeztető jelölési hibával, jelölés nélkül árusították a terméket.

Az ugyancsak 2005. december 27. napján kelt R-1513-13-21-4/2005. számú határozatával a felperes terhére az elsőfokú hatóság 600.000 Ft minőségvédelmi bírságot szabott ki.

A határozat indokolásában hivatkozott a 2005. december 1-jén megtartott ellenőrzés megállapításaira, a jegyzőkönyv 10-11. pontjában rögzítettek szerint 12 tétel lefagyasztott, jelöletlen élelmiszert tárolt a felperes. A vizsgálat megállapította, hogy a termékek kifogásoltak, mert a fogyasztók egészségét és érdekeit veszélyeztető élelmiszerbiztonsági hibával (nem a hűtési előírásoknak megfelelően lefagyasztva), tiltott módon való forgalomba hozatallal (eredetigazolás nélkül), valóságghű tájékoztatást veszélyeztető jelölési hibával (jelölés nélkül) tárolták, árusították azokat.

A felperes mindkét határozat ellen fellebbezett, amelynek elbírálása során az alperes jogelődje a 2006. február 27. napján kelt 427/002. és 427/003/PEST/2006. számú másodfokú határozataival az elsőfokú határozatokat a teljesítési határidő módosításával helybenhagyta.

A felperes mindkét jogerős határozat ellen keresetet nyújtott be, amelyben azok megváltoztatását, és a kiszabott minőségvédelmi bírság megfizetésére kötelezés mellőzését; másodlagosan a határozatok hatályon kívül helyezését és a közigazgatási szerv új eljárásra kötelezését kérte.

Hivatkozott arra, hogy az ellenőrzés lefolytatása, a jegyzőkönyv felvétele és kiegészítése jogszabálysértő módon történt, az abban rögzítettek nem felelnek meg a valóságnak, továbbá a kiszabott bírság mértéke eltúlzott, aránytalanul magas.

A megyei bíróság a felperes keresetét elutasította.

Ítéletének indokolásában a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény /a továbbiakban: Ket./ 88. § /1/ bekezdésére utalással megállapította, hogy - a felperes által hivatkozott eljárási jogszabálysértéseket vizsgálva - az eljárás során érdemi döntésre is kiható jogszabálysértés nem valósult meg.

Az élelmiszerekről szóló 2003. évi LXXXII. törvény /a továbbiakban: Ét./ 10. § /1/ bekezdésére, 14. § /1/ és /3/ bekezdés b/ pontjára, a húskészítmények forgalmazási rendjéről, feltételeiről és az állategészségügyi ellenőrzésről szóló 79/2003. /VII. 7./ FVM rendelet /a továbbiakban: FVM rendelet/ 9. § /1/ és /5/ bekezdésére, 3. § /2/, /3/ és /4/ bekezdésére, 25. § /1/ bekezdésére hivatkozással rámutatott a megyei bíróság arra, hogy a

felperes a 2005. december 1. napján a helyszínen készített jegyzőkönyvet aláírta; a jegyzőkönyv tartalmazta, hogy annak aláírására elolvasás után került sor.

A jegyzőkönyvben foglaltaknak nem mond ellent az sem, hogy a felperes esetlegesen az egész vizsgálat alatt folyamatosan nem volt jelen.

Az ellenőrzési jegyzőkönyv nem tartalmazta, hogy az üzletben elkülönítetten, jelölten tárolt hűtő lett volna, és annak felnyitására került volna sor.

Nem vitásan a 2005. december 2-án történt jegyzőkönyv-kiegészítés a fél részére kézbesítésre nem került, tartalma azonban nem ellentétes a helyszínen felvett - felperes által aláírt és megismert - jegyzőkönyvvel.

A felperes által hivatkozott, és fotókon bemutatott fagyasztó feltörése a jegyzőkönyvben rögzítésre nem került, ilyen észrevételt a helyszíni jegyzőkönyvbe a felperes sem tett. A piac területén lévő kis alapterületű üzletben elkülönítetten ilyen mennyiségben jelöletlen, beazonosíthatatlan hústermék - különösen állateledel céljára való - tárolása nem fogadható el.

A meghallgatott tanúk megerősítették azt, hogy nem nyitottak vagy törtek fel hűtőt, minthogy ilyet a jegyzőkönyv sem tartalmazott; a kobzási jegyzőkönyvet pedig a felperes azon hivatkozással nem írta alá, hogy a kifogásolt ételkészítés nem a sajátja. Utóbb hivatkozott csak arra, hogy az állateledel, illetve részben saját célra elkülönített pácolt termék volt. A húst, húskészítményeket forgalmazásra szántnak kellett minősíteni.

Megjegyezte a megyei bíróság, hogy ilyen ételkészítést - különösen hústerméket - az üzlet területén tárolni a hatályos jogszabályok alapján nem lehet.

A felperes az ellenőrzés során nem mutatta fel az utóbb bírósághoz, bizonyítékként becsatolt számlák másolatait, de azok egyébként sem alkalmasak a húskészítmények eredetének igazolására, illetve december 1-jén már nem lehetett volna a jegyzőkönyvben felvett módon tárolni azon húskészítményeket. Az ellenőrzés során jelenlevők arra hivatkoztak, hogy a hűtőben fellelt termékek nylon-zacskóban minden feltüntetés nélkül voltak fagyasztva, így azok eredetét utólag megállapítani nem lehetett.

A helyszínen a felperes felmutatta az összes rendelkezésére álló számlát, de csak két termék vonatkozásában lehetett egyértelműen azonosítani azokat. A megyei bírósághoz pótlólag becsatolt számlák vonatkozásában pedig arra hivatkozott, hogy mivel a termékeken nem volt feltüntetés, ezért a beazonosítás nem történhetett meg.

A hatósági tanú alkalmazását illetően a Ket. 91. § /3/ bekezdésében foglaltakra hivatkozott a megyei bíróság.

Megállapította, hogy a meghallgatott tanúk egyértelműen alátámasztották, hogy az üzlet területén olyan hústermékeket találtak, amelyek beazonosíthatatlanok, a felperes állítása szerint

nem emberi fogyasztásra szántak; e vonatkozásban nem kimentési alap az, hogy az nem a sajátja, hanem ismerőseé volt. Ugyancsak nem fogadható el, hogy az üzlet területén, a mosogató alatt pácolásra váró, vagy pácolt - saját célra készített - termékek voltak.

A megyei bíróság álláspontja szerint a fellelt termékek vonatkozásában a jogszerű tárolás, fagyasztás nem volt megállapítható, így a fagyasztóban tárolt hús, húskészítmények lefagyasztása során sérült a 90/2003. /VII. 30./ FVM-ESZCSM együttes rendelet /a továbbiakban: Együttes rendelet/ 6. számú mellékletének 5.7 pontja, amely szerint a forgalmazás során tilos az élelmiszerek lefagyasztása.

Rögzítette ítéletében a megyei bíróság, hogy a felperes a meghallgatott tanúk nyilatkozatával kapcsolatosan a tárgyaláson tett észrevétele mellett külön írásban észrevételeket terjesztett elő, melyeket azonban a megyei bíróság nem vont a bizonyítékok körébe; figyelemmel arra, hogy a felperes jogi képviselővel járt el, és a tárgyaláson módja, lehetősége volt a tanúkhöz kérdéseket feltenni, észrevételt tenni, a szabálysértési eljárásban keletkezett iratok pedig a határozat jogszerűségét nem befolyásolhatták, az eltérő tényállásra figyelemmel.

A bírság mértéke tekintetében hivatkozott a megyei bíróság az Ét. rendelkezéseire, amely egyértelműen határozza meg, hogy a bírság tételenként kerülhet kiszabásra, és annak mértéke legalább 50.000 Ft. Így a bírság összege eltúlzottnak nem tekinthető, a közigazgatási szervek annak mértékét megalapozottan indokolták.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezését, elsődlegesen a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 206. § /1/ bekezdését, 201. § /1/ bekezdését, 221. § /1/ bekezdés második mondat második fordulátát, a Pp. 195. § /1/ bekezdését, a Ket. 92. § /4/ bekezdését, valamint az Együttes rendelet 6. számú mellékletének 5. pontja 5.1 alpontját.

Kifejtette, hogy a közokiratra vonatkozó Pp. 195. § /1/ bekezdésében meghatározott minimális követelményeknek sem felel meg az alperesi hatóság által készített jegyzőkönyv, és annak kiegészítése.

Feltűnő ellentmondásként értékelte, hogy az elsőfokú bíróság által kihallgatott tanúk az ellenőrzési jegyzőkönyvben a kifogásolt, fagyasztóból kivett termékeket pontosan és egymástól elkülönítve fel tudták sorolni (disznósajt, császárszalonna, erdélyi szalonna, kenyérszalonna, füstölt csülök, sütnivaló kolbász, paprikás császár, pulykanyak, csirkecomb, vegyes sertéshús, májas hurka);

annak ellenére, hogy a termékek - a hatósági állatorvosok és az ÁNTSZ részéről jelenlévők állítása szerint - nem voltak címkézve, megjelölve. Ebből következően - álláspontja szerint - alaptalan a termékek jelöletlenségére való hivatkozás.

Kifogásolta a felperes, hogy az általa már a bírósági eljárás kezdetétől fogva folyamatosan kihallgatni kért, az ellenőrzés során mindvégig jelen volt K. I-t többszöri indítványa és annak ellenére, hogy minden tárgyalásra előállította, tanúként nem hallgatta ki a megyei bíróság; ezzel a Pp. 201. § /1/ bekezdését megsértette. K. I. végül is írásban tette meg tanúvallomását, ezt azonban a megyei bíróság a bizonyítékok értékelésénél figyelmen kívül hagyta.

Hangsúlyozta a felperes, hogy az FVM rendelet és az Együttes rendelet téves alkalmazásával jutott a megyei bíróság a jogerős ítéletben helytelen jogkövetkeztetésre.

Részletesen hivatkozott a per során általa benyújtott iratokra, az eljárás során készült jegyzőkönyvekre, és az abban foglalt nyilatkozatokra és tanúvallomásokra.

Sérelmezte a felperes az Ét. 14. § /3/ és /4/ bekezdésében foglaltak hibás alkalmazását, amely - amellet, hogy jogszabálysértő - számára különösen sérelmes és méltánytalan, aránytalanul súlyos megterhelést jelent.

Előadta azt is, hogy indítványozta a 2006. december 4. napján megtartott tárgyaláson az FVM Állategészségügyi Főosztálya megkeresését, a jogszabály gyakorlati értelmezésére vonatkozóan. Ezen indítványát az elsőfokú bíróság meg sem említi az ítéletben, így azt sem, hogy ennek mellőzése miatt jogi képviselője levélben fordult az illetékes főosztályhoz. Erre a megkeresésre dr. S. M. főosztályvezető adott ki állásfoglalást, melynek említését a megyei bíróság szintén mellőzi, és annak magyarázatát sem adja; ellentétes a Pp. 221. § /1/ bekezdésében foglalt kötelezettséggel.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A felperes kérte a felülvizsgálati kérelem tárgyaláson történő elbírálását.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a megyei bíróság megfelelő alapossággal feltárta az ügyben irányadó tényállást, és abból - az ide vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazásával - helytálló jogi következtetést vont le.

Hangsúlyozza a Legfelsőbb Bíróság, hogy a Pp. 270. § /2/ bekezdése és 272. § /2/ bekezdése értelmében felülvizsgálati eljárás keretében kizárólag a jogerős ítélet jogszerűsége vizsgálható felül.

Ha a felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélettel megállapított tényállást, vagyis azt sérelmezi, hogy a bíróság a tényállást a Pp. 206. §-ának megsértésével állapította meg, a jogerős ítélet érintésének csakis akkor van helye, ha a tényállás iratellenes, illetőleg a bíróság a bizonyítékokat - azok egybevetése során - nem a maguk összességében értékelte, és ennél fogva a megállapított tényállás nyilvánvalóan okszerűtlen, vagyis lényeges logikai ellentmondást tartalmaz.

Nem állapítható meg azonban jogszabálysértés akkor, ha a felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja.

A Pp. 206. §-a szerinti, szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás - ha az nem iratellenes, vagy logikátlan - felülvizsgálata nem lehet eredményes, a felülvizsgálati eljárásban ugyanis felülmérlegelésnek nincs helye; nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A felülvizsgálat csak arra szorítkozhat, hogy a mérlegelés körébe vont adatok, tények értékelésénél nincs-e nyilvánvalóan helytelen következtetés.

Hangsúlyozza a Legfelsőbb Bíróság, hogy a Pp. 3. § /4/ bekezdése értelmében a bíróság a bizonyítási indítványhoz, illetve a bizonyítást elrendelő határozatához nincs kötve. A bíróság mellőzi a bizonyítás elrendelését, vagy a már elrendelt bizonyítás lefolytatását (kiegészítését, megismétlését), ha az a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen. A bíróság a bizonyítás elrendelését mellőzni köteles, ha a bizonyítási indítványt a fél neki felróható okból elkésetten, vagy egyébként a jóhiszemű pervittel össze nem egyeztethető módon terjeszti elő; kivéve, ha a törvény eltérően rendelkezik.

A Pp. 3. § /5/ bekezdése szerint - ha a törvény másként nem rendelkezik - a bíróság a polgári perben alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához, vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint felhasználhat minden egyéb bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas...

Ezen rendelkezésekből következően a felperes által a felülvizsgálati kérelemben felsorolt bizonyítási eljárásbeli kifogásokat a Legfelsőbb Bíróság nem találta megalapozottnak, álláspontja szerint a megyei bíróság az ügy elbírálásához szükséges bizonyítékokat feltárta, értékelte és mérlegelte, jogerős ítéletének indokolásában a Pp. 221. § /1/ bekezdésének megfelelően számot adott erről.

Olyan jellegű eljárási jogszabálysértés, amely a Pp. 275. § /3/ bekezdése értelmében az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással

lett volna - nem volt megállapítható, sem a bizonyítási eljárás során, sem pedig a jogerős ítélet indokolását vizsgálva.

A felülmérlegelés törvényi tilalmából következően a Legfelsőbb Bíróság a felperes által a felülvizsgálati kérelemben a bizonyítási eljárás körében felhozottakat nem értékelhette.

A Pp. 275. § (2) bekezdése értelmében a Legfelsőbb Bíróság a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül.

Az eljárási jogszabálysértéseken túl a felperes felülvizsgálati kérelmében az Együttes rendelet 6. számú melléklet 5.5.1 alpontja figyelmen kívül hagyását sérelmezte.

Ezzel kapcsolatosan elsődlegesen megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy az együttes rendeletet a 68/2007. /VII. 26./ FVM-EÖM-SZMM együttes rendelet 15. § /2/ bekezdés d/ pontja hatályon kívül helyezte, az 2007. augusztus 1. napjától kezdődően hatálytalan.

A Pp. 339/A. §-ából következően azonban - miszerint a bíróság a közigazgatási határozatot - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a meghozatalakor hatályban volt jogszabályok és fennálló tények alapján vizsgálja felül -, az ennek való megfelelést a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárás keretében is vizsgálta.

Az Együttes rendelet 6. számú mellékletének 5. pontja a raktározásról rendelkezik.

A felülvizsgálati kérelemben figyelmen kívül hagyottként jelölt 5.1 alpont szerint a fogyaszthatósági, minőség-megőrzési időtartamokat figyelemmel kell kísérni.

A romlott, romlásra gyanús, lejárt fogyaszthatósági idejű, lejárt minőség-megőrzési idejű terméket az egyéb forgalmazásra kerülő áruktól teljesen elkülönítetten kell tárolni és feltűnő, forgalmazást tiltó jelöléssel ellátni.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint sem a közigazgatási hatóság, sem a közigazgatási perben eljáró bíróság ezen jogszabályi rendelkezést nem sértette meg, mert azt - elkülönített és megjelölt termékek hiányában - nem is alkalmazta. A felperes terhére az 5.7 pontban előírtak be nem tartását rótták a hatóság.

Minderre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat nem sértette meg, ezért azt a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült alperesi perköltség megfizetésére a Legfelsőbb Bíróság a felperest a Pp. 270. § /1/ bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdése szerint kötelezte.

A tárgyi illeték-feljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viselésére a felperes a 6/1986. /VI. 26./ IM rendelet 13. § /2/ bekezdése értelmében köteles.

Budapest, 2008. november 19.

**Dr. Buzinkay Zoltán sk. tanácselnök, Dr. Fekete Ildikó sk. előadó
bíró, Dr. Kárpáti Zoltán sk. bíró**

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő